

ELŐFIZETÉSI ARAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben háshoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Aszerkesztőség káriratát visszaadásán
 vagy megőrsésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Kossuth 70 éves.

Bár Kossuth Lajos nem hagyott valami jelentékeny vagyont fiaira, de hagyott olyan népszerű elvet, amelyet nem örökölt Magyarországon senki.

Mikor Kossuth Ferenc apja halála után haza jött Magyarországra, e nagy név varázsával indult el politikai pályájára. Rossz időben jött vissza. A függetlenségi párt az egyházpolitika miatt két csoportra volt bomolva. Kossuth népszerűsége és tekintélye csakhamar egyesítette és megnövesztette a pártot, melyre később a válságos idők alatt nevezetes feladat hárult. Kossuth Ferencnek államférfiúi belátása és tapintata ugyanis pártját kormányképesé s a parlamentnek legnagyobb pártjává tette. A Justh Gyula féltékenysége vagy fékezellen temperamentuma következtében kiütött testvérharc s az abból keletkezett újabb nagy politikai válság kegyetlenül letörte ugyan a háromféle szakadt pártot s azt ismét az ellenzékre szorította, de ez nem homályosítja el Kossuth Ferencnek igazi államférfiúi érdemeit.

Mint a vezérlobizottságnak elnöke és később mint a kormánynak kiváló tagja válságos nehéz időkben annyi bölcs mérsékletet és tapintatosságot tanusított, hogy

az országot fenyegető nagyobb bajok elkerülése s a királynak a nemzettel való kibékülése, azt mondhatjuk legnagyobb-részt az ő koncilians magatartásának köszönhető.

Avval is sokat használt az országának, hogy pártját leterelte arról a délibáb politikáról, melyet az évtizedeken át folytatott s ezzel annyi kiváló talentumot meddőségre kárhozott. Ma már nagy ellenfele, Justh Gyula is azt hirdeti, — legalább most vasárnap Szabadkán azt beszélte, — hogy meddő közjogi viták után egészségesebb politikai alakulásnak kell következnie, liberális és konzervatív elvek szerint. Kár, hogy ezt előbb be nem látta, amikor még egy nagy válságot elháríthatott volna a nemzetről.

Kossuth mai 70 ik születésnapja adja az alkalmat ezek felelevenítésére. Ezt az ünnepet, hir szerint, másképp tervezték. Kossuth érdemei révén tullelmedik a pártkereteken, ünneplésének is ilyen jellegűt akartak adni, sőt azon készségesen részt vett volna maga a kormány is, melynek ugyanis megkönnyítette a dolgát.

Kossuth Ferenc támogatásával békésre fordult a politikai helyzet. Ezt a szép tervet is meggyusította Justh Gyula, aki az esetben, ha a kormány tagjai is

megjelenének nem akart volna részt venni a Kossuth lakomán. Így azután maga Kossuth kérte a lakoma mellőzését.

Persze pártja a klubbhelyiségben talált modot a hetvenéves pártvezér ünneplésére. A képviselőházban pedig ivet köröztettek, melyet pártkülönbőség nélkül aláírtak mindannyian, kezdve a házelnökön és a minisztereken.

Ezekhez készségesen csatlakozik ugyancsak pártkülönbőség nélkül mindenki, őszintén kívánva a bölcs mérsékletű politikai vezérnek és államférfiúnak, hogy tartsa Isten sokáig, érhesse meg azt is, hogy a magyar képviselőháznak — kornöke lehessen.

A hosszupályi választás. A *Beöthy* László lemondása folytán megüresedett hosszupályi kerületben rövid időn belül meg lesz a választás. Tegnap ebben az ügyben megérkezett a képviselőház elnökségétől a vármegyéhez a megkeresés, melyben a választás napjának kitűzését kérik. A választás idejét a központi választmány legközelebb fogja kiírni. A mandátumért heves küzdelemre van kilátás. Eddig ugyanis három jelölt van kombinációba véve háromféle programmal. A munkapárt *Beöthy* László kereskedelmi minisztert fogja jelölni és a legnagyobb valószínűség szerint

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Kisasszony.

Alig volt tíz óra reggel. Lábalmon papucsos, karom alatt egy kosárral s egy parasztköpenyvel a vállamon virágokat vágtam asztaldisznek. Az utolsó virágokat, nehéz szirmu rózsákat, melyeket a sok e-ő eláztatott, lilaszínű őszi rózsákat, porcellánfehér anemonékat, borzas dahlákat.

Az ég szürke volt, alacsony és ködös s szinte összetépdött a tölgyek és bükkök tetején. A vizek fölött mintha füst gomolyogna. A száraz levelek hullása, amint ágtól ágra estek s felhalmozódtak az utak szélén, belevegült a cédrusfa tetején összegyülekezett szarkák rikácsolásába.

Lelkem nyugtalan és szomorú volt. Nem daloltam. Nem mertem volna kimenni a kertbe, elvesszteni szemem elől a kastély világos homlokzatát, belemélyedni a park magányába és rejtélyébe. Egy semmiséggért képes lettem volna sirni. A rózsáigak beleakadtak hajamba s megnevésztették azt. Vizes hajfűrtök tapadtak homlokomra, arcomba. A föld vastagon feküdt meg talpamat s akadályozta a szabad

járást. Es mialatt mégis, lassu és nehéz léptekkel visszafelé igyekeztem, a cselédek már kiáltottak utánam:

— Kisasszony, kisasszony, siessen! A gróf ur már megérkezett!

Híában kutattam ki zsebeimet egy kis zsebtűkröt keresve: nem volt benne mód, hogy megigazítsam hajamat, pedig nagyon megzavart az a gondolat, hogy rég nem látott atyám így talál majd.

Már ott várt a terrazon, nénémel együtt. Felhasználtam az álléknak egy fordulótát s elrejtözve egy bokor mellől néztem a visszatérre. Es alig i-mertem fel őt.

Hogy megvénitette a fájdalom! Hogy szántam hajított hátáért, nagy, lesóványodott alakjáért, beesett arcáért s meghuzódott vonásaiért, megdagadt szemhéjaiért, melyek oly veresek voltak, mint alig hegedt sebek és fehér hajáért. Azt a benyomást keltette bennem, hogy rengeteget szenvedhetett és szenved még most is, hogy a vég felé közeleg s hogy elég a legendyhebb csapás is ahhoz, hogy őt földhöz vágja.

Vajjon a szerelem, amelyről annyit álmodtam, nemcsak az üdvösség, de a kinszenvedés forrása is lenne?

A szél felőlük fujt s elhozta hozzám szávaikat: Albine néni szólt:

— Meglátod Michel, ezt a gyönyörű és aranyzivü gyermeket!

Es a kétségbeesett ember így válaszolt:

— Utolsó kártyámat teszem reá, jó néném!

Es a betét: az életem!

Kilépem a bokrok közül.

Erőszakosan magához ölelt s felemelt a földről. Kosaram megbillent s a virágok a kőkockákra hullottak.

O egyenként emelte fel azokat. A legszebb rózsát kiválasztottam a többi közül s piruló arccal ajánlтам azt fel neki.

— Ezt egyenesen magának szedtem, kedves papa — mondtam.

— Hát most már nem tegezödünk többé, drágám? — kérdezte ő átszellemült arccal.

— Nem mertem — dadogtam.

Aggódó, szomorú és édes tekintetet vetett rám.

— Hogy megnőttél Nandettel hogy megváltoztál! — mondta.

Bátorságot vettem magamnak a tréfához:

— Oly rut vagyok mint a vétekl... Nem vártunk ily hamar, papa... Szaladok átöltözödni.

Veiszlovits Adolf és Fia

cég „Concordia Entreprise des Pompes Funébres“ Első nagyváradai temetkezési vállalatával és márvány művek gyárával Rákóczi-ut 13. sz. a. épült házába (a régi Apolló épülettel szemben) ÁTKÖLTÖZÖTT.

Az 1858. év óta fennálló vállalat jóakaratu pártfogását és támogatását uj otthonában is közí kiváló tisztelettel **Veiszlovits Lajos!**

győzelemhez is fogja juttatni. A Kossuth-párt és a Justh-párt szintén fognak jelöltet állítani. A munkapárt ma küldöttséget fog vezetni Beöthy László elé és felfogja ajánlani neki a hosszupályi jelöltséget.

A vasuti tarifák felemelése. A pénzügyminiszter a képviselőházban tudvalevőleg bejelentette, hogy a jövő év elején a vasuti tarifákat felemeli. Az emelkedés a személytarifáknál mintegy 18 százalékos lesz, az árutarifáknál pedig 5, illetve 7 százalékos. Az új tarifát mint a Magyar Kereskedők Lapja jelenti, úgy képezzük, hogy az egységértéket a kilométertávolsággal szorozzuk, ehhez hozzáadjuk a kezelési illetéket és az így nyert eredményt 7, illetve 5 százalékkal felemeljük, aszerint amint gyorsárúkról vagy teherárúkról van szó. A 0.5-ös aluli törtek elhagyatnak, míg a 0.5 és ezen felüli törtek egész filléreké kerekítettnek ki. Így például egy A osztálybeli árúnál, melyből 100 gramm 210 kilométerre szállítandó az új tarifa kiszámítása a következő:

Egységérték:	
1—100 km-ig	80— f. 80 fill.
101—200 km-ig	70— f. 70 fill.
201—400 km-ig	60 fill. x 5 km. 3 fill.
Kezelési illeték	12 fill.
	165 fill.
5 százalékos emelés	8.25
Uj tétel	173 fill.
Eddigi tétel	165 fill.
Emelés	8 fill.

Az emelkedés mérvére nézve álljon itt néhány példa: 100 kilogramm közönséges gyorsárúnál az emelkedés Budapesttől Bruckig 46 fillér, Bosznibródtól 71 fillér, Ruttkáig 61 fillér és Predeálig 124 fillér. 1. osztálybeli teherárúnál ez az emelkedés 18, 27, 23, illetve 47 fillér. A. osztálybeli teherárúnál 9, 13, 12, illetve 22 fillér. Látható, hogy egyes árúkra nézve az emelkedés elég jelentékeny lesz.

— Kacér lettél, kisasszony lányom? tréfált ő is.

— Egy kicsit, nagyon — feleltem. — Neked akarok tetszeni!

— Ez már megtörtént.

— Nem eléggé.

— Hát csak menj, megengedjük neked — szól közbe Albine néni — akinek gyengéd vonásai mintegy megnyugodtak és megvilágosodtak.

Szaladva mentem a szobámba s csak akkor tértem vissza, amikor az ebédrehívó harang megszólalt.

Atyám a rotundában ült, szemben nénémel s mindketten a tűzbe néztek. Rólam beszéltek; Albini néni egy piszkavassal a tüzet élesztette s örömtelyes hangon folytatta:

— Ah, a kis tündér! Biztosítalak róla, hogy ért hozzá hálójába keríteni az embereket! Mindenki imádja itt! . . . Reggeltől estig azt tesszük, amit ő akar! . . . A melyik nap férjhez megy, üres lesz a ház! De megígérted, Michel, hogy gyakran visszatérek együtt . . . Nagyon gyakran.

— Nagyon gyakran! — felelte atyám. — Hisz te oly jó vagy, oly tökéletes olyan gyengéd!

— Azt hiszed? A hozzám hasonló régi butorok csak messziről szépek. Ha a mániát kellene tünnöd, másként beszélnél . . . Csak egyetlen egy fiatal lány van a világon, aki hatvanhét éves koromban megnevetett, amikor akarta és most ez a lány tiéd lesz, kedves öcsém!

Ugy találtam, hogy ideje van közbelépni s szét választva a bejáratot takaró függönyt, megszólaltam:

— Kukuk! Uram és asszonyom, kellek-e önöknek?

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, november 15.

Elnök Návay Lajos.

Az előterjesztések és irományok, valamint az interpellációk felolvasása után, amelynél az elnök azon javaslatával szemben, hogy az interpellációk tárgyalására 1 órákor térjen át a Ház, Lovászy Márton, valamint Ráth Endre azt indítványozta, hogy tekintettel arra, hogy kilenc interpelláció van bejelentve, indítványozák, hogy a Ház már fél egy órákor térjen át az interpellációk tárgyalására.

Návay Lajos elnök készséggel elismeri, hogy e kilenc interpelláció előterjesztésére az egy óra idő kevés, miért is a maga részéről kivételesen hozzájárul Lovászy és Ráth indítványához, megjegyzi azonban, hogy már így is koncessziót tett az ellenzéknek, mivel Justh Gyula elnöklete alatt mindig fél kettőkor tért át a Ház az interpellációk előterjesztésére. (Helyeslés jobbról.) A Ház szintén hozzájárult Lovászy és Ráth indítványához. Következett ezután a véderőről szóló javaslat tárgyalása.

Mádi Kovács János (Justh párti) foglalkozik elsősorban a katonai javaslatokkal s azt pénzügyi, de meg nemzeti szempontból is teljesen elfogadhatatlannak tartja statisztikai adatokkal igazolja, hogy mily rettenetes terheket rak a nép vállaira e javaslat elfogadása esetében.

Akkor amidőn az ország lakosainak igen nagy százaléka kénytelen kivándorolni az országból, megengedhetetlennek tartja, hogy még súlyosabb terheket rakjanak a nép vállaira. Nemzeti szempontból sem tartja elfogadhatónak e javaslatot, mert egyáltalán nem lát benne haladást a nemzeti követelések megvalósítására vonatkozólag. Pedig ha jól emlékezünk, az 1910-diki választások alkalmával egy Tisza István gróf, valamint Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök ur is erősen hangoztatta a külencs-bizottság katonai programjának megvalósítását, amelyből azonban semmi sem lett. Határozati javaslatot nyújt be, melyben kéri a Házat, hogy e véderőjavaslatot utasítsa vissza s

— Gyere, gyere gyorsan, gonosz csont! — kiáltott rám a néném. — Mennyi ideig csinostottad magadat!

— Háromnegyed óráig néném. Egyetlen pillanattal sem tovább vagy kevesebb ideig. Nos tetszem?

A világosság felé álltam arccal, az Aubusson-szőnyeg rózsagirlandjaira, kezemet hátra téve, fejemet jobb vállamra hajtva, derekamat meghajtván, ajkaim között egy virággal, ragyogó szemekkel.

Láttam magamat a szemközti tükörben. Rövid szoknyám nem fedte el bokáimat, ingbluzom csipkéje kiszabadult kabátom revers-jei alól.

Mosolyogtam és diadalmaskodtam. A kinyíló virág voltam, a mely csodálatos illatot lehel magából, megszinesedik. Es egyszerre eszembe jutott egy arckép, a melyet írómapám lapjai között hoztam magammal akkor, a mikor szinte menekülésszerűen utaztunk el, mamának egy arcképe, a szélben szétzilált hajjal, fiatalon, karcsun, elegánsan, Puteaux-szigetén, tennisz-ruhában s szinte — mikor magamra néztem — őt képzeltem viszontlátni.

Atyám halálsápadt lett s elfordította a fejét, mintha kísértetet látott volna.

Nem mertem mozdulni. Szerettem volna, ha a föld megnyílik lábaim alatt s elnyel.

Albine néni ura volt akarátának s úgy tett, mintha semmit se vett volna észre. Felállt s felkiáltott:

— Nos, Michel, ma nyujtod-e a karodat nekem ebédhez, vagy csak holnap? A szalonkák egészen kihűnnek!

René Maizeroy

egyben kéri a Házat, hogy utasítsa a kormányt új véderőjavaslat előterjesztésére.

Hazai miniszter beszéde.

Hazai Samu honvédelmi miniszter szóval föl ezután. Foglalkozik Mádi-Kovács beszédével s kijelenti, hogy mint jó magyar ember ő is örülne annak, ha nemzete érdekében koncessziókat érhetne el. A nemzeti kormány idejében, tehát akkor, amikor a közjogi kormány volt kormányon, semmit sem tudtak elérni Bessel szemben. A most napirenden levő katonai javaslat azonban határozott sikereket jelenthet a nemzet számára.

Részletesen foglalkozik és történet példák-
kal illusztrálja, hogy minő előnyei és hátrányai lennének az önálló magyar hadseregnek. Foglalkozik azokkal az óriási költségekkel, amelyekkel egy külön hadsereg eltartása és különösen egy esetleges háború járna. Oroszországnak a Japánnal vívott és 18 hónapig tartó háborúja, melyben az orosz elintézte kevéssel, de sereget folyton szaporítva, a végén 800.000 fővel vett részt, körülbelül 5-5 milliárd koronájába került. Ha tehát egy oly háborút veszünk a mi esetünkben alapul, mely csak egy évig tart s amelyben Ausztria és Magyarország az összes haderejét rögtönösen mozgósítja, egy cseppet sincs túlozva, ha a tiszta költséget s nem számítva a közgazdasági veszteséget. Kerek számban 10 milliárdra tesszük.

Ha a két állam a népességnek számaránya szerint állítja ki a hadseregeket, a költségek legslább 43 százaléka terhelne bennünket, mert hiszen a vezérleti és közigazgatási hatóságoknak és bizonyos hadseregbeli intézeteknek kettős szervezete nem a sereg nagysága arányában, de aránytalanul drágítja a szervezetet.

Tehát körülbelül 4300 millió korona háramlanék reánk, ellenében a most esetleg a kvóta szerint fizetendő 3640 millió, úgy hogy egyetlenegy ilyen háború 660 millió korona tulkiadásba kerülne nekünk.

Ezek a háborús költségek és béke idején az önálló hadseregért és esetleg egy kisebb tengeri flottáért járó, a mostaniaknál aránytalanul nagyobb évi kiadások oly nyomasztóak lennének, hogy súlyuk alatt össze kellene roskadni. Szerinte az önálló hadsereg felállítása esetén Magyarországnak permanens harc jutna osztályrészül.

Örökös közgazdasági harcot kellene vívnia a fejlettebb és szükségképpen ipari exportra szoruló gazdaságok ellenében, melyek egyfelől nálunk erősebbek és reánk nyomást gyakorolnának, másfelől az őstermelés termékeit — a mostani közlekedési viszonyok mellett — az oceanon túl elterülő, mérhetetlen nagy raktárból olcsón és gyorsan szerezhetik be.

Végül kérte a javaslat elfogadását. (Nagy éljenzés és taps.)

Az elnök öt perc szünetet ad, utána következtek az interpellációk.

Ezután áttértek az interpellációkra.

Polónyi Dezső interpellálja Héderváry miniszterelnököt, hogy hajlandó-e a bűn által kiadott és a bánt támadó lapok elkobzására vonatkozó rendeletet visszavonni.

Sümegei Vilmos a földgázi források kihasználása tárgyában interpellál.

Lukács László kijelenti, hogy eddig csak egy földgáz forrást találtak és most folynak a kutatások, ha azonban még több forrást is fognak találni, azonnal megkezdik azok kihasználását. Az ülés vége 2 órákor.

Legjobb minőségű
valódi amerikai cipők
REICHARD áruháza
cégnél kaphatók.

Nagyvárad a nyolcadik város.

A népesség tekintetében.

A múlt év utolsó napján tartott népszámlálás fő eredményével most számol be a m. kir. központi statisztikai hivatal. A hivatalos lap tegnapi száma közli a 10,000 léleknél népesebb városok és községek jegyzékét.

E szerint Nagyvárad, a székesfővárost is beleszámítva, a nyolcadik helyet foglalja el az ország városai között.

Nagyvárad lakossága volt 1900-ban 50177, míg most, 1910. végén 64169, tehát az utóbbi tíz év alatt 14000 el szaporodott Nagyvárad lakossága, tehát *28 százalék a szaporodás*. Ilyen nagymérvű szaporodást csupán Budapest, Szeged, Temesvár és Debrecen ért el; de figyelembe kell venni, hogy Temesvár szaporodása az összehasonlításnál nem jöhet tekintetbe, mert Temesvár nem a természetes szaporodással érte el a 72555 lélekszámot, hanem a több mint 6000 lélekkel bíró Mehala község hozzácsatolásával. Kolozsvár lakossága szintén egy község hozzácsatolása folytán jutott a 11-ik helyre.

Nagyvárad 64.169 lélek számából 3135 esik a katonaságra s így 61.034 a polgári népesség.

A 15 törvényhatósági város jelenlegi és 10 év előtti népessége a következő:

	1910.	1900.
Budapest	880.371	732.322
Szeged	118.328	102.991
Szabadka	94.610	83.593
Debrecen	92.729	75.006
Pozsony	78.223	65.867
Temesvár	72.555	53.033
Kecskemét	66.834	57.812
Nagyvárad	64.169	50.177
Arad	63.166	56.260
Hódmezővásárhely	62.445	60.833
Kolozsvár	60.802	49.295
Miskolc	51.459	43.096
Pécs	49.822	43.982
Fiume	49.806	38.955
Győr	44.300	37.543

Ötven és hatvan ezer között lévő lakossága már csak két városnak van. Ezek: Ujpest 55 197 és Miskolc 51 459 lakossal. Nyolcvan és száz között lakossága van Pécsnek 49 822, Fiumének 49 806 Győrnek 44 300, Kassának 44 271, Békéscsabának 42 599 és Brassónak 41 056.

Harmincezren felüli városok: Nyíregyháza, Székestehérvár, Kiskunfélegyháza, Makó, Szatmárnémeti, Cegléd, Sopron, Ujvidék, Nagyszombat, Szentes, Erzsébetfalva, Szombathely, Zombor, Kispeszt.

Husz és harmincezer között lévő lakossággal huszonnégy város bír. Ezek között vannak: Szolnok, Nagykőrös, Eger, Versec, Nagykiskinda, Nagybecskerek, Marosvásárhely, Rakospalota, Kaposvár, Karcag, Komárom, Máramarosziget, Pancsova, Pápa.

Tíz- és huszezer közötti lakossága már nyolcvankét városnak van. Ezek között a következők: Sátoraljaújhegy 19 940 lakossal, Vác 18 952, Msztergom 17 881, Ungvár 16 919, Nyitra 16 419, Eperjes 16 323, Nagykároly 16 038, Veszprém 14 792, Torda 13 455, Soroksár 13 345, Losonc 12 939, Hatvan 12 097, Kalocsa 11 738, Gyulafehérvár 11 616, Dés 11 452, Budapest 10 954, Igló 10 525, Székelyudvarhely 10 244, Kisvárd 10 019 lakossal.

Horvátországban Zágrábnak 79 038, Eszéknek 31 388, Zimonynak 17 131, Károlyvárosnak 16 112 lakosa van. Ezekon kívül tízezeren felüli lakosság már csak Varasdón, Mitrovicán, Runán és Vukováron található.

FLEGMAN

uj áruházát
megnyitotta,

melynek megtekintésére a
n. é. közönséget tisztelettel meghívja.

Uj szövetkezeti törvény Ausztriában.

Az osztrák közkereseti és gazdasági szövetkezetekről az 1873-ban alkotott törvény rendelkezik, melynek hiányai a fogyasztásai már rég érezhetők. Ez okból most az osztrák kormány törvényjavaslatot terjeszt a Reichsrat elé, mely a kérdéses szövetkezeti törvényt lényegesen módosítja és számos új határozmányai egészíti ki. A javaslat a korlátlan felelősség helyébe a korlátolt utánfizetési kötelezettséget állítja be. Ennélfogva eltöröltetik a szövetkezet hitelezőinek a tagok elleni egyenes kereseti joga, s a korlátlan utófizetés tekintetében kötelezettséget vállalt tagok ellen, ezt a kötelezettséget csak a csődtömeg gondnok érvényesítheti és pedig mindaddig, míg az összes hitelezők kielégítést nem nyertek, vagy amíg a tagok vagyona teljesen kimerült. Az utófizetési kötelezettség érvényesítése alól az igazgatóság és a felszámoló, akik e tekintetben eddig nem teljesítettek elégséges erélyt, felmentetnek. A korlátolt felelősségi szövetkezetekre nézve is megengedi a törvény, hogy a tagok alapszabályilag kötelezhetők legyenek arra, miszerint belizetett üzletrészeikből, veszteségek folytán leirt összegeket és pedig az üzlet rész háromszorosa erejéig újból befizessék.

UJDONSÁGOK.

* **Anyagszállító vasut a Rulikovszkyuton.** A csendőriskola építéséhez az építési anyagot nagy részben a nagyváradai városi vasut szállítja és pedig akként, hogy erre a célra ideiglenes anyagszállító vágányt épít. A kereskedelmi miniszter most megküldötte Nagyvárad városához a vasúthoz intézett leiratának másolatát, amely szerint az árapasztó csatornán átvezetendő hid legalább 130 centiméter magas átresszel bírjon az árvízre való tekintettel, s a kocsiforgalom biztosítva legyen az utvonalom. Mivel az egész vonal csak ideiglenes, a csendőriskola felépítése után a felbontott kövezet megfelelően visszaállítandó. Korábban a városi vasut tervbe vette, hogy a központi temetőig kiegészíti a villamos vasutat. Nem volna-e helyesebb, ha a vasúttársaság már most úgy építené a Rulikovszky uti vonalrészét és a külső Péce hidját, hogy az a csendőriskola felépítése után, a villamos közli kedésre használható lenne?

* **A vízvezetési viz kifogástalan.** A városi vízmű vizet évenként többször megvizsgálattja Nagyvárad városa úgy vegyileg, mint bakteriologiai tekintetből. Az évi bakteriologiai vizsgálat eredménye most érkezett le a budapesti állami bakteriologiai intézettől. A városi mérnöki hivatal a vezeték négy, egy-

mástól távol eső közút vizéből küldött fel megfelelő mennyiséget, amelyekre nézve a bakteriologiai intézet azt jelenti, hogy kórokozó csirát nem tartalmaz; bakterium tartalma nem nagyobb, mint a kifogástalan vízvezetési vizé. Közönséges paraszti nyelven ez annyit tesz, hogy a vízvezeték vize jó.

* **A nyári színházra vonatkozó szerződés.** A nyári színház fel van építve, nyári színháza azért még nincs Nagyváradnak, mert a színházgató nem használja a nyári színházat. Annál több baja van vele a városi tanácsnak. Számlák kerülnek a városi tanács elé a színházvilágításáról s más dolgokról és a városi tanácsnak nincsen módjában elbírálni, hogy minő kiadásokat kell teljesíteni a városnak s melyek terhelik a színházgatót. A tanács egy tagja sem látta a város és a színházgató között a nyári színházra nézve létrejött szerződést. A tegnapi tanácsülés végre abban állapodott meg, hogy utasítja Juricskay Barna tb. tanácsnokot, mint a színházgató bizottság jegyzőjét, hogy a színházra vonatkozó szerződést nyomozza ki s ha ezen nehéz feladata sikerrel jár, azt másoltassa le s mutassa be a városi tanácsnak, hogy annak tartalmát megismerjék.

* **A Jád-patak vízműve.** A Jád vízi erejének kihasználására tervezett vízerőmű egyik engedményese gróf Korniss Károly kérelmet adott be a kereskedelmi miniszterhez az engedélyokiratnak egy évre való meghosszabbítása iránt. A kulturmérnöki hivatal a kérelmet tegnap nyújtotta be a megyéhez pártoló vélemény kapcsán, illetékes helyre való felterjesztés végett.

* **A városi könyvtár bizottsága** a mai nappal teljessé vált. A törvényhatósági bizottság által választott tagokhoz a tantszabályzatok is kiküldték ma képviselőiket és pedig a polg. fiúiskola Felicidés Lajos igazgató, a polg. leányiskola Osváthné Kruccsó Margit, az elemi iskola pedig Bodnár János és Balogh Károly személyében. A könyvtárbizottság így röviden megalakult s a könyvtár átadatik a közönség használatának.

* **A nagyléta-székelyhídi vasut ügye.** A kereskedelmi miniszter tegnap tudatta Biharvármegyével, hogy a debreceni helyi érdekű vasut részvénytársaságnak a nagyléta-—vértés—kaka—álmosd—székelyhídi vasut kiépítésére vonatkozó előmunkálati engedélyt egy évre meghosszabbította.

* **Kinevezések.** Miskolc Ferenc dr főispán a Verzár István főorvossá történt kinevezése folytán megüresedett kórházi segédorvosi helyre Melcher Károly orvost nevezte ki. Az új segédorvos nagyváradai illetőségű Melcher Károly postatanácsosnak a fia. — A nagyváradai kir. itéltőtanács elnöke a vezetéke alatt álló tábla kerületébe Szűcs Sándor végzett joghallgatót díjtalan joggyakorlókká nevezte ki.

* **A színház rendőrfelügyeleti díja.** Nagyvárad város törvényhatósága elhatározta, hogy a téli és nyári színházakban ügyeletes szolgálatot teljesítő rendőrtisztviselők és közegek, éppen úgy, mint más nyilvános előadásoknál, rendőrfelügyeleti díjat kapnak s az így felmerülő összeg felét Nagyvárad város házipénztára fedezi. Az összeget felvette a város a költségvetésbe s azt a miniszter jóvá is hagyta. A vonatkozó szabályrendelet azonban még nem hagyta jóvá a miniszter. Gerő Armin főkapitány most kéri a város tanácsát, hogy az eddig felgyűlt összeget, mintegy 1200 koronát utalja ki, mert a nagy drágaság miatt az illetőkre valóságos jótétemény lenne a már megszolgált díjak kifizetése. A városi tanács tegnap foglalkozott a főkapitány beadványával s abban állapodott meg, hogy az összeget nem utalja ki, hanem előterjesztést tesz a törvényhatósághoz,

amelynek joga van a szabályrendelet jóváhagyása előtt is kiutalni a már megszolgált díjakat.

*** Kötött szövőtt gyár Nagyváradon.** A nyár elején indultak meg a tárgyalások a gyulai kötött-szövőtt áruk gyárral, hogy Nagyváradon egy nagyobb szabású gyártelepet létesítsenek. A város hajlandó volt a kért ingyen területet s a még kért többi kedvezményeket megadni. Már-már azt hitte a közönség, hogy az egész gyáralapítási terv füstbe ment, pedig a nagy gyártelep a közel jövőben tényleg létesül. A várossal megkötötték a szerződést az ingyen telekre nézve s a tanács most terjeszti fel a szerződést a miniszterhez.

*** A sör városi adója.** Aradról jelentik: Arad város tanácsának megbízásából Lőcs Rezső gazdasági tanácsos tervezetet készített a sörnek külön városi megadóztatásáról. A tanács azért határozta el, hogy a sört külön városi adó alá vonja, mert amíg a sörfogyasztás évek óta emelkedik, ezzel szemben a borfogyasztás folytonosan csökken. A gazdasági tanácsos javaslata az állami söradó után husz százalék külön városi adó megállapítását tervezi. A javaslatot a legközelebbi közgyűlés fogja tárgyalni.

*** Aki az állatok hullájából tartotta fenn magát.** Eledsi tudósítónk jelenti, hogy a vércsorigi csendőrség meglepő dologra jött rá hosszas nyomozás után. Az éledszurdoki előjárásnak már hónapok óta feltűnt, hogy a dögtérről a frissen elásott állati hullák másnapra eltűnnek. Ez különösen feltűnt az utóbbi időben, amikor a községben sertésvész pusztított. Az esetről jelentést tettek a vércsorigi csendőrségnek, mely megindította a nyomozást. A csendőrség tegnapelőtt, amikor szintén egy sertésvészben elhullott állatot földeltek el, éjjel megjelent a dögtéren és lesbe állott. Nem sokáig kellett a csendőröknek várakozniok, mert csakhamar megjelent egy ember ásóval és gyorsan kezdte kiásni a sertés hulláját. Ekkor a csendőrök előléptek és megijedte embert igazolásra szállították. Megállapították, hogy *Lingurár* Ferencnek hívják a hullák tolvaját, aki rendszeresen űzte ezt a mesterségét. A hullákat *Lingurár* a maga és családja élelmezésére használta fel. Csodálatos, a döghus fogyasztóknak egyáltalán semmi bajuk sincsen. *Lingurár* ellen megindították az eljárást.

*** Járvány Élesd vidékén.** Eledsről jelenti tudósítónk, hogy a járás több községében a vörheny járványszerűleg lépett fel. Így *Felsőlugoson* eddig már három halottja is van a betegségnek. *Kőalján* szintén járványszerűvé vált a vörheny, hasonlóképpen *Lesópallagán* is, ahol az iskolákat is bezárták. A *révi* iskolás gyermekek között egyszerre 23 esetben lépett fel a vörheny, úgy hogy az iskolákat azonnal bezáratta főszolgabíró. A járvány ilyen nagy arányának az az oka, hogy a gyermekek betegen is fel jártak az iskolába és csak akkor maradtak el, amikor már a láz miatt nem tudtak felkelni. A járási főszolgabíró intézkedésére a nagybárdói körorvos tegnap a helyszínére ment és a kellő intézkedéseket fogatosította.

*** Apaok garázdálkodása.** Izgalmas kalandja volt tegnap este Madas József állatorvosnak. Csendes sétájában a még népes Szacsavay utcán járt, mikor egy sötét átjáró síkátorból előugrott négy kamasz és igyekezett gáncsot vetni az uriembernek. Az egyiknél volt egy vastag bot is és ezzel ép suttant akart, mikor az állatorvos bravuros mozdulattal kiszabadulva a támadók közül úgy vágta pofon, hogy végigdült a földön. Látna ezt a többi huszon-

nyolcas, megijedt és kereket oldott. Az elősiető rendőrörszemnek sikerült elfogni közülük Ujvárosi Lászlót, egy rovtomultu tanoncot s most erősen folyik a nyomozás a többi kézrekerítéséért. Az eset annál feltűnőbb, mert mikor az eset történt, még kilenc óra sem volt.

*** Halál a kocsikerekei alatt.** Béli tudósítónk jelenti, hogy *Argyelán* János olápati lakos tegnap fát szállított Ózörösről. Utközben egy dombról haladt lefelé a megrakott kocsit, melynek tetején *Argyelán* ült. A fiatalok valamitől megbokrosodtak és a kocsit elborították. *Argyelán* a kerekek alá került és azonnal meghalt.

*** Nagy birtokparcellázás.** A borettyó-ujfalui, valamint a földesi határban lévő *Csapó* István-léle birtok gazdát cserélt. A mintegy 1600 kat. holdas birtokot ugyanis megvásárolta *Széké* Jenő dr 1228000 koronáért. Az új tulajdonos a birtokot parcellázni fogja.

*** Rejtélyes hulla.** Megirtuk, hogy a mezőtelegi határban egy pocsolyában halva találták meg *Kapata* Ferencet, akinek száján vérayomok látszottak. A vizsgálatot tegnap fejezték be és megállapították, hogy *Kapata* a tulságos alkohol élvezetének esett áldozatul.

*** Apa a fiu ellen.** Tegnap délelőtt a debreceni Olajütőben véres dráma játszódott le. Apa és fiu között történt a szomorú összeütközés, mert az utóbbi bántalmazott édes anyjának a védelmére kelt. A dráma főszereplője *Oláh* András gágyári munkás, aki már évek óta kint lakik az Olajütőben. A fiu bádogoslegény Nagyváradon. Vasárnap levelezőlapot kapott *Oláh* András, melyben azt írja a fiu:

— Edes jó apám! Kedden reggel otthon leszek, alig is várom, hogy összeöleljelek és csókoljalak benneteket.

Ahogy a levelező lapon jelezve volt, tegnap reggel a fiatal *Oláh* haza is érkezett Debrecenbe. A vasuti állomástól egyenesen az Olajütőbe ment. Edes apja éppen az anyjával osztozkodott. Heves szóbeszéd volt közöttük, mikor a fiu belépett. Látna, hogy édes anyja milyen ingerült, egyenesen feléje sietett és átölelte:

— Edes apám, ne bánsd anyámat!

Az öreg jobban méregre lobbant és dühösen csattant fel:

— Engem figyelmeztetsz, te gazfattyú?

Majd a keze ügyébe kerülő füttykössel agyba-főbb verte a fiut, aki véresen menekült el az apai háztól. Az esetről jelentést tettek a csendőrségnek is, mely megindította ebben a szomorú ügyben a legszigorubb vizsgálatot.

x Itt a vadászat!! Ha élvezetel akar vadászni, úgy fegyverét és patron szükségletét szerezz be szakembertől, mert nem mindegy az, hogy csak puska vagy patron legyen, hanem fontos, hogy az jó és szakértő által legyen készíttetve, ne hagyjuk magunkat félrevezetni hangzatos hirdetésektől, mert rendszeren későn bánjuk csak meg, ha ilyeneknek felülünk. *Sauer*-féle fegyverek eredeti gyári árban árjegyzék szerint; továbbá a legelső rendű gyárosok fegyverei csak *LADÁNYI JÓZSEF* puskaművesnél kaphatók eredeti árban. M. kir. lőporáruda. Telephon 269. Nagyvárad Rákóczi-ut.,

x A LA GERBEAUD színházi cukorkák kizárólag esakis *Aszódynál*, Kossuth-utca és *Cukorkakirálynál* Kert-utcán kapható eredeti csomagolásban, I-es 2 K, II-es 1 K, III-as 50 fill. Kiváló finom, jó minőségűért a cég neve garancia. Minden csomagon az *Aszódy* név olvasható. **Telefon 635.**

x Október havában megjelenő magyar és német folyóiratok nagy választékban érkezték. Kérjen mutatványszámot. **Benkő Artur.** Telefon 870.

x Csillár és fémáru gyártási telep: Nagyvárad Iroda s raktár Szt. János-u. 1. Bémer-tér 3. Telefon 556. Készítik a legizlesebb kivitelben modern és stilszerű csillárokat, villamos, gáz és petroleumra. Átalakítások s régi csillárok galvanizálása; **villamos motor, világítási és csengő berendezések** a legolcsóbban. Kiváló tisztelettel **STERN ADOLF.** 33

Sal Ferencz-utca 13. sz. alatt csinos 2 szobás alkóvos lakás mellékhelyiségekkel azonnalra kiadó.

Rimanóczy műbutorgyár.

—: Állandó bútorkiállítás. —:

I. rendű tölgy és bükkfa parketta saját gyártmány.

Saját készítményű modern cserépkályhák állandóan raktáron. Elvállalja kályhák javítását.

Raktár és iroda: Rákóczy-ut, saját ház.

—: TELEFON: 796. —:

Költségvetés díjtalan.

Értesítés.

Van szerencsénk a mélyen tisztelt háztulajdonos urak becses tudomására hozni, hogy **Óváry Lajos kályhás üzletét** átvettük s az eddigi szolid alapon folytatjuk **ÓVÁRY TESTVÉREK**

cég alatt.

Kiváló jóságú modern és izlées kályhákkal, pontos kiszolgálással és becsületes munkával óhajtjuk továbbra is mélyen tisztelt megrendelőink elismerését kinyerni s a boldogult elődünk által szerzett bizalmat továbbra is fentartani. A legdivatosabb és legegyszerűsített

cserépkályhák

állandóan raktáron vannak.

Javítási munkák a legrövidebb idő alatt eszközölhetők. Nagybecsű megrendeléseiket kérve, vagyunk tisztelettel

Óváry Testvérek kályhás iparosok

(Óváry Lajos utóda).

Csengeri-utca 27. szám.

ORSZÁGOS KÖZVETÍTŐ BANK
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Nagyvárad, Rimanóczy-utca 9. l. em.

Kieszközöl

törlesztéses és jelzálog kölcsönöket,

Financrozza HÁZAK VÉTELÉT és ELADÁSÁT és azokra, mint minden más ingatlanra a legmagasabb értékbecslés szerint GYORSAN OLCSO KÖLCSÖNT folyósítat.

Kolosváry Sándor

ékszerész, arany és ezüstműves üzletét

folyó év május 1-én helyezte át
míg az építkezés tart Nagy-
várad, Rákóczi-ut 5. sz. Veiszlovi
házba, az Orsolya zárda templomával
szemben.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Csütörtök délután: (ifjúsági előadás Gaál József születésének 100 éves fordulójára alkalomból) a Peleskei nótárius.

Csütörtök este: Cigányszerelem.

Péntek: Theodor és társa.

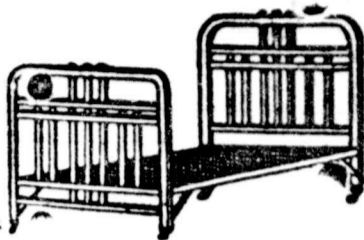
Cigányszerelem. Ma este Lehár legnépszerűbb operettjét, a Cigányszerelmet játsszák a Szigligeti-színházban. Még mindig oly nagy az érdeklődés a híres darab iránt, hogy már előre elkapták a mai előadásra a jegyeket.

A peleskei nótárius. Ma délután kegyeletes és rendkívül vonzó irodalmi esemény színhelye lesz a színház. Gaál József születésének századik évfordulóján előadják eredeti szövegében a Peleskei nótáriust, a magyar bohózat irodalmának ezt az elévülhetetlen remekét. Ez az előadás bár ifjúsági előadás lesz, de azt hisszük, az irodalom minden igaz barátja élvezettel fogja végig hallgatni az érdekes előadást.

Basa bácsi mesél. Szombaton délután tele lesz a színház apró mosolygó gyermek-sereggel. Balassa Jenő, a Vigaszínház kiváló művésze, az ideális lelkű kedves Basa bácsi mesél délutánt rendez a Szigligeti színházban. A budapesti gyermekek már jól ismerik a Basa bácsi gyönyörű meséit, s ma nincs népszerűbb ember a pesti gyerek előtt, mint Basa bácsi. De nem is csoda. Műsorát csupa irodalmi értékű versekből, jeleretekből válogatta össze, úgy, hogy a legkisebb gyermekektől a serdült ifjuságig minden gyereknek nagy élvezetet nyújt, de még a felnőttek is örömmel hallgathatják ezt a művészi szép előadást.

Olasz stagione Nagyváradon. Szenzációs három operaelőadásra készülnek a színháznál. November hó végén egy híres elsőrangú olasz stagione operatársulat jön Nagyváradra. Erdélyi Miklós nagy áldozatok árán szerződtette három estére a híres operaénekeseket, a kik között olyan híres művészek is vannak, Carlo Rossi és Emilia Nant. Az olasz stagione társulat november 20, 21, és 22-én játsszik Nagyváradon. Első este a S villai borbélyt, második este a Faustot, harmadik este a Rigolettót adják elő. Az olasz operasték elsőrangú művelőzetet ígérnek s ma Nagyvárad az első vidéki magyar város, ahol ilyen nagystílusú érdekes olasz operatársulat lép föl. Az olasz operaelőadások bérletszünetben lesznek s a bérletkésőbbbségi jogát az előadáselőtti nap délután 4 óráig figyelembe veszi az igazgatóság.

Vas és rezbutor

gyári raktári

Székrenyő 3 matracal 20 korona

Sodronybetét 10 korona

Rézkarmiss 4 korona

Gyermekágy 24 koronától feljebb, kapható

Kohn Adolf

vaskereskedőnél Nagyvárad, Kossuth-utca
10 sz. Telefon 636.

TANÜGY.

A tanítók közgyűlése. Nagy napja lesz ma a biharmegyei és nagyváradai tanítóknak. Hatalmas, erős szervük: a »Biharmegyei Alapítványi Tanítóegyesület« ma, csütörtökön, november 16-án délelőtt tartja közgyűlését a vármegyei nagytermében. Erdekes vendége is lesz a közgyűlésnek Rákos István fővárosi igazgató tanító személyében, aki a budapesti hivatalos tanítótestület elnöke. Az elnöki megnyitón és a folyó ügyeken kívül három nagyérdemű előadás kölcsönöz kiváló fontosságot a közgyűlésnek. Rákos István vendég az Eötvös-alapról, — Horváth István alelnök a tanítói fizetésrendezés ügyéről és Bodnár János, a központi járáskör elnöke a biharmegyei tanítók házáról tartanak előadást. — Választások is lesznek; így most töltik be az egyik alelnöki állást, a temetkezési szakosztály elnöki állását és egy választmányi tag helyét öltik be.

Tanítónőválasztás Mezőbikácson. A mezőbikácsi róm. kath. iskolaszék, folyó hó 14-én, Greccinck Antal ker. esper-s elnöklete alatt, az ujonnan szervezett tanítónői állásra egyhangulag Korponay Erzsébet okl. tanítónőt választotta meg 18 pályázó közül. Választás után az iskolaszék tagjait és a környék intelligenciáját vendégül látta a hitközség plebánosa: Csicsay Alajos. Az egybegyűlt vendégek méltó elismeréssel és dicsérrettel adóztak a nagyváradit. szert. káptalanok, amelynek áldozat készségéből épült, a minden tekintetben modern és szép felszerelésű iskola, mintegy 15 ezer korona költséggel. Nemkülönböztetve lelkesen ünnepelték a hitközség lelképásztorát, aki fáradhatatlan buzgósággal készítette elő s hajtott végre az új iskola építését. Szintén meleg üdvözlésben volt része az ujonnan megválasztott tanítónőnek is.

EGYESÜLETEK.

A Kath. Kör ülése. A nagyváradai Kath. Kör választmánya tegnap, szerdán délután tartotta rendes ülését. Karácsonyi János kanonok elnöklete alatt dr. Vuicskics Gyula, Dus László, dr. Molnár Imre, dr. Hoványi Gyula, Frankó Endre, Kárger Sándor, Oáry Gyula, Géczy Lajos, Csobánczy Lajos, Sünger Bertalan, Balázsovich Rezső, Schuch Károly és dr. Imrik Gusztáv voltak jelen.

Elnök bejelentette, hogy Fetsner Antal felsz. pü-pök kitüntetése alkalmával a kör tagjai és választmánya küldöttségileg tisztelegtek a

kiváló főpapnál; — P. Tomcsányi József-társasági atya Nagyváradon időzése alkalmából, a kör felkérésére három alkalommal konferenciális beszédet tartott; — az évenként szokásos vetítő előadások sorozatát már megkezdték a kör helyiségében, továbbá hogy a budapesti kath. nagygyűlésen a kör tagjai közül 21-en vettek részt s dr. Krüger Aladár és Szilágyi Dózsa, a kör tagjai előadásokat tartottak a nagygyűlés keretében. A bejelentést örömmel vették tudomásu. A folyó ügyek elintézése után új tagokul felvették a körbe: Tuka János, Weidner Antal, Vitkó Vilmos és Gálly Sándor.

NYILTTÉR.

NEUMANN TESTVÉREK

Üvegfestészeti és díszüvegezési műintézet.

Üvegcsiszoló és tükör áruháza.

NAGYVÁRAD, RÁKÓCZI-UT 55. SZÁM.

A főtisztelendő papság szives
figyelmébe ajánljuk műtermünket

templom ablakok díszüvegezések
készítésére, művészies és egyszerűbb
kivitelben ólom keretbe foglalva.

CZÉGÜNK TÖBSZÖRÖSEN KITUNTETVE.

Telefon 1164.

ELADÓ egy 15 változatú
Zimmerman-féle

egészen új

HARMONIUM.

Cím a kiadóhivatalban

TÁVIRATOK.

Kossuth Ferenc üdvözlése.

Budapest, nov. 15.

(Saj. tud.) Kossuth Ferencet 70-ik születésének évfordulója alkalmából ma a képviselőházban felkereste Justh Gyula, aki meleg szavakkal üdvözölte és kívánta, hogy legalább addig éljen a nemzet szolgálatában, mint édes atya. Kossuth Ferencet kellemesen érintette Justh üdvözlése. Ezután Héderváry és a kormány tagjai üdvözölték Kossuthot, aki mikor a sok üdvözlést látta, könnyes szemekkel mondta, — most már sajnálom, hogy nem tartottuk meg a bankettet, mert szépen sikerült volna.

Az üdvözlők között volt Rákossy Jenő is, aki a hírlapírók országos szövetsége nevében üdvözölte a jubiláló Kossuth Ferencet.

Rejtélyes halál.

Arad, nov. 15.

A Bercsényi-utcában Engel Pál kocsmárosnál lakott albérletben egy kis szobában özvegy Fülöp Jánosné. Budapest-ről jött Aradra, ideiglenes tartózkodásra. Fülöpnet ma szobájában halva találták. Jelentést tettek a rendőrségnek, mely megállapította, hogy az asszony már három nap óta holtan fekszik és testén külső erőszak nyomai láthatók. A vizsgálatot azonnal megindították. Fülöpnek Budapestben jómódu leánya lakik.

A tripoliszi háború költségei.

Tripolisz, nov. 15.

Viviani tanár olasz nemzetgazdász, a tripoliszi expedíció költségeit a háború kitörésekor egy milliárd lírára becsülte. Akkor olasz katonai körök ezt a becsülést túlmagasnak tartották, most aztán kitűnik, hogy a költségek jóval nagyobbak lesznek, mint amennyire azt eleinte préliminálták. Ugyanis most már nyilvánvaló, hogy az eddig Tripoliszba küldött hatvanezer ember nem elegendő és hogy még legalább huszezer embert (sőt sokkal többet!) kell oda küldeni. Ezzel a háború napi költségei, melyeket eddig 1,500,000 lírára becsültek, most már 2 és fél millió lírára emelkednek. E szerint havonként 70-80 millió lírára lesz szükség. Az olasz kincstárnak pénzügyi készleteiből 400 millió líra áll rendelkezésére, ezenkívül törvényes felhatalmazása van, hogy a jegy kibocsátó bankoktól és letétpénztáraktól félmilliárdig emelkedhető kölcsönt vehessen fel, hosszulejáratu bonokra. A szeptember végén közzétett hivatalos kimutatás szerint a kincstárnak akkor függő adóssága nem volt, ellenkezőleg 120 millió felesleggel rendelkezett. Ezek szerint a háború költségeinek fedezésére egyelőre nem kell kölcsönt felvenni. Erre vall különben az olasz járadék szilárd árfolyama is. Azonban Tripolisz pacifikációjára, meg a hosszasan ígérkező háborúra, valamint, ha az véget ér, a két tartomány gazdasági feltárássának céljaira nagyobb kölcsönre lesz szükség.

KÖZGAZDASÁG.**Gabona üzlet.****Borgida Béla és Társa jelentése.**

Budapest

A gabonaárak ma szilárdabbak voltak az irányzat. Készáruárfolyam 30,000 métermáza 5 fillérrel magasabb árak mellett.

Határidők sárlata:

Aprilisi buza (1912)	— —	11.73
Áprilisi rozs	— —	10.14
Oktoberi zab	— —	9.64
Áprilisi zab	— —	9.63
Októberi rozs	— —	9.69
Októberi buza	— —	11.95
Majusi tengeri (1912)	— —	8.38
Augusztusi tengeri	— —	8.60
Augusztusi repe	— —	14.60

Budapesti értéktőzsde.**Magyar Általános Hitelbank nagyváradai fiókjának távirati jelentése.**

Magyar hitelrészvény	— —	848.50
Oszták hitelrészvény	— —	651.25
Jelzálogbank	— —	483.—
Leszámitoló és pénztár	— —	571.—
Salgótarjáni község	— —	675.—

Oszták államvasut részvény	— —	719.—
Közuti vasut	— —	789.—
Beocsini cement	— —	—
Rimamurányi vasmű	— —	619.—
Városi vasut	— —	415.—

REGÉNYCSARNOK.

HELÉN.

Irtá: Schmidt Amália. — Fordította: N. M. (Folytatás) 19

— Szép elvekl — jegyzé meg Bruchland keserűen.

— Mi kárhoztatandó van ebben? Igen, ha valami grisetthez tenné magát az ember, akkor roszat is lehetne gondolni, bár én ebben sem látok semmit. Mitevők lennének a szegény leányok, ha senki sem törődne velük?

— Legalább a bánattól lennének megmentve.

— Ah, de furcsán beszélsz te, Miksa! Különben tudom, hogy erről nem lehet veled vitázni!

Csak annál inkább kell aztán helyeselned, ha ilyen magunkforma ember gyöngéd viszonyba lép Rechteren grófné társalgójával. Annyi előkelőség van abban a leányban, annyira bírja azt a valamit, amit digne nek nevezünk, hogy bizonyosan senki sem fog nála többre menni, mint ő jónak látja. Es minthogy, amint mondtam, igen jó családból való, ő...

— O megérdemli, hogy finomabb módon csábítsák el, — szakítá félbe nevesen Bruchland. — Károly, Károly! Mily könnyelmű és lelkiismeretlen emberek vagytok ti! Semmi sem oly szent előttetek, hogy meg ne vessétek és minden tétova nélkül tönkre tessétek az erényt s emberi boldogságot, csupán azért, hogy az időt öljétek.

— Nem tudom, mi joggal beszélsz velem ily hangon? — felelt Almen érzékenyen. — Ha ez tanuk előtt történik, Bruchland! bármennyire szeretlek is, kénytelen lennék elégtelt kérni.

— Igazad van — mondá Miksa magához térve. — Senki sem tett engem bíraddá és ha némely dolgok felől másképpen vélekedem is, mint te és ismerőseink legnagyobb része, egyben tökéletesen hasonló vagyok hozzád — itt mély lélekzetet vett — az időt én is épen oly céltalanul töltöm, mint ti.

— Ugyan az égre kérlek, mi egyébhez fognál? Miksa! Do goznál? Ezt hagyd a tudósokra, hivatalnokokra, kereskedőkre és iparosokra. Örülj, hogy gond nélkül élheted világot.

Bruchland és Almen egy fényes ház kapujába léptek és fölmentek a széles kivilágított lépcsőzeten. Ez szőnyegekkel volt borítva és virágokkal ékesítve, melyek épen oly kellemesen hatottak az érzékekre, mint a szelid meleg előterem légmérséklete.

Syntherin grófné termeiben fényes társaság volt együtt. Pompa és izlés fogtak itt kezét, mely mind a szobák butorozásában, mind a jelenlevők választékos öltözékeiken nyilatkozott.

Miután a belépők a háziasszonynak megadták az illendő tiszteletet, elvegyültek a különféle, csevegő csoportok közt, míg végre mindketten ugyanazon körben találkoztak, mely a ház leánya körül képződött.

A házi-kisasszony feltűnő hidegséggel fogadta őket, látható szórakozottsággal társalgott velük, de annál nagyobb érdekltséget látszott mutatni egy fiatal huszártiszt könnyed, illedelmes fecsegése iránt, ki a grófnő baljában, hanyagul egy nagy karszékre támaszkodott.

Miksa nem volt nagyon utána, hogy a szép, szeszélyes leány figyelmét magára vonja; csakhamar elhallgatott, azon karszékre ült, mely a tisztnek támaszul szolgált és a lehető kényelemmel helyezkedett el benne.

A fiatal ember eleinte nem tudta mire vélni a dolgot; de Bruchland oly szeliden nézett föl rá, oly ártatlanul beszélt, hogy a csinos huszár nevetve tűrte el a merészséget.

— A grófnő nem akarja engedni, szölt Bruchland a huszártisztnek, hogy vele beszéljek azért önnek legalább azt kell megengednie hogy társalgásukat hallgatnom szabad legyen.

— Miért jön oly későn? Bruchland báró? — kérde egy kéteskoru hölgy. — Talán már máshol tett látogatóst?

— Oh nem; hanem Almen barátom szerencsétlenül járt, s ez okozta késedelmiinket.

— Szerencsétlenül? Lehetséges-e? Istenem! mi történt vele? — kérdeék többen össze vissza.

(Folyt. köv)

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA

4905—1911. eln.

Hirdetmény.

Nagyvárad város polgármestere, mint az 1885. évi XXIII. t.-c. értelmében illetékes vizügyi hatóság ezennel közhíré teszi, hogy Weinberger Lajos az Emilia gőzmalom részére condensáló viznek a Pece patak zárt csatornájához való kivitelére és az ehhez használt viznek visszbocsátása céljából létesíteni szándékol malomhoz tartozó vízhasználat és vízműveknek a vizügyi törvény 161. §-a alapján való engedélyezésért folyamodott.

Szóban levő munkálatok a tervekben kivételül azon célt szolgálják, hogy az Emilia gőzmalom gőzgépeihez szükséges condens viz Pece patakban a malom szomszédságában elhúzó zárt iparcsatornájából kivehető s az ehhez használt condens viz tiszta állapotban a Pece csatornába vissza bocsátható legyen.

Az ezen munkálatokra vonatkozó összes iratokat és műszaki terveket, valamint XVI. ker. m. kir. kulturmérnöki hivatalnak észrevételeit a vizügyi törvény 163. §-a értelmében f. évi november hó 16. tól december hó 16-ig terjedő 30 napi közzemlére a városi polgármesteri hivatalban (Városháza I. emelet 4.) kitenni rendelem, egyidejűleg a helyszíni tárgyalás határidejéül f. évi december hó 18. napjának délelőtt 9 óráját tűzöm ki s az összejövetel helyéül pedig Nagyvárad város székházának tanácstermét jelölöm ki.

Erről Nagyvárad város tanácsát a XVI. ker. kulturmérnöki hivatal Nagyváradon, Juricskay Barna t. b. tanácsost Weinberger Lajos kérelmezte, a nagyvárad. lat. szert. káptalant az ő palotai kertészeti részvénytársaság igazgatóságát, a lat. szert. kisprépostot, érdekelteket, végül Kelepecz Dezső igazgatót értesitem, utóbbi azzal, hogy a jelzett iratokat közzemlére tegye ki s a határidő lejáta után az elnöknek a vétivek kapcsán azonnal mutassa be.

Egyben értesitem az érdekelteket, hogy a műszaki terveket és iratokat, valamint a hatósági szakértők észrevételeit a közzemlére történt kitétel alatt a fentebb jelzett helyen a hivatalos órákon beül megtekinthetik s az arra vonatkozó észrevételeiket a közzemlére történt kitétel alatt, írásban vagy a tárgyalás folyamata alatt szóbelileg előterjeszthetik, amennyiben ezt megtenni elmulasztaná, a határozat korábbi meghallgatásuk nélkül fog meghozatni.

Juricskay Barna t. b. tanácsost megbízom, hogy a tárgyalást vezetni s a felveendő jegyzőkönyvet további intézkedés végett hozzám visszajuttatni sziveskedjék.

Nagy árad, 1911. november hó 8.

Bordó Ferenc,
polgármester h.

Bumbera István

==== papi- és polgári szabó ====
NAGYVARAD, BÉMER-TÉR.

Ugy a helybeli mint
 a megyei főtiszte-
 lendő papság szál-
 litója.

Helybeli és vidéki Telefon szám 869.

A Nagyszebeni Általános Takarékpénztár

Fontos amortizációs köl-
 esőnőket nyújt és konvertál
 házakra, földekre és épít-
 kezési célokra, előzetes
 költség nélkül. Készséggel
 szolgál felvilágosítással:

Breitenstein Frigyes,
 Nagyvárad, Keskeny-utca 13. sz.
 Telefon: 1054.

2—3 középiskolát végzett fiu
 nyomdász tanulónak

:: felvétetik ::

Szent László-nyomda
 R.-T.-nál.

TATRAY és TSA RT.

Vasöntöde és gépgyár. Nagyvárad, Össi-tér.

Elvállal: Épület és műlakatos
 munkákat, vízvezeték és csator-
 názási munkákat, gyárak teljes
 berendezését, közelműveket.

Gyárt: gazdasági gépeket és
 ekéket, magánjárókat és cement-
 ipari gépeket.

Biharvármegye legnagyobb gépjavitó
 műhelye.

Műszaki gépészmérnöki iroda.

1911. I. 19 f. ú. sz. Biharvármegye t. főügyészségétől.

Árverési hirdetmény.

Biharvármegye tulajdonát képező, a nagyváradi
 2655. sz. betétben A. II. 4. rsz. 3073. hrsz. a fog-
 lalt 1. h. 1298-7 □-al kiterjedésű beltelkes háza
 az u. n. Köröskaszárnya magánjellegű önkéntes árve-
 rés alá kerül:

1. Az árverés megtartásának helye t. főügyési
 hivatal (vármegyház I. udvar földszint) határideje
 pedig folyó évi november hó 29-ikének d. e. 10 órája.

2. Kikiáltási ár 100.000 korona, melyen alul
 ez ingatlan el nem adatik.

3. Bánatpénz 10.000 korona, melyet az árve-
 relni szándékozók az árverés megkezdése előtt kezem-
 hez készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírokban,
 vagy azon takarékpénztárak valamelyikének betét-
 könyvecskéjében, a hol a vármegyei közpénzek elhe-
 lyeztetnek, tartoznak letenni.

4. A vételár 2 egyenlő részletben fizetendő ke-
 zeimhez és pedig az első részlet az árverésnek törvény-
 hatósági jóváhagyása után 30 nap, a második részlet
 pedig adásvételi szerződés törvényhatósági jóváhagyása
 s birtokba adás után — a mi legkésőbb 1912. évi
 május hó 1-én történend — azonnal. A vételári rész-
 leték után kamatok nem járnak. A bánatpénz az
 utolsó részletbe tudatik be.

5. Vevő az ingatlanok a katonaság részéről
 való átadás után legkésőbb 1912. évi május hó 1-én
 lép ezen ingatlan birtokába, mely időtől fogva annak
 hasznai és terhei őt illetik.

6. Árverelőt, illetve azt, kire mint legmagasabb
 ígérettevőre az ingatlan leütetett, ajánlata kötelezi, míg
 Biharvármegyet csak törvényhatósági s miniszteri jóvá-
 hagyás esetén és után.

A tulajdonjog bekobelezése azonban csak a vételár
 teljes kifizetése után történend meg vevő költségén, a
 ki a kivetendő kincstári illetéket s a felmerülő bélyeg
 kiadásokat, költségeket viselni tartozik.

7. Amennyiben vevő ezen árverési feltételeknek
 eleget nem tenne, az adásvételi szerződést felhívásra
 alá nem írta, vagy a vételári részleteket pontosan be
 nem fizetné, bánatpénzét Biharvármegye javára el-
 vesztí és az ingatlan az ő kárára s veszélyére újabb
 árverés alá fog bocsátatni s az előálló kárt a bánat-
 pénzen felül Biharvármegye árverelőn követelni joga-
 sult lesz.

Kelt Nagyváradon, 1911. évi november hó
 7-én.

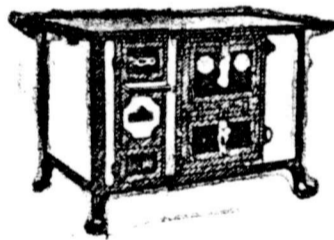
Dr. Wallner Ödön,
 t. főügyész.

Hirdetések
 felvételnek a kiadóhivatalban.

Uradalmak, gazdaságok, községek ha jó kútat akarnak, forduljanak:

Márkutz József

villanyerőre berendezett épület és diszmulakatos ipartelepéhez
 NAGYVÁRAD, Perces-utca 9. szám.

Szép, tartós és jól főző

takaréktűzhelyek

és lakatos tömegárak állandó raktáron.

Drótkerítéseket a legjutányosabb áron készít.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a
Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzó-
 lámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a
 közönség rendelkezésére áll. Telefon rende-
 lésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világi
 tási és erőátviteli berendezé-
 sek felszerelését.

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kap-
 hatók.

Villamos motorok

1/2. lóerőtől mindezen nagyságban.

Főszerező telefonja 55. sz.

